גליון ל"א
חודש מר־חשון
תשפ"ו

פְּלָאוֹת עֲדוּתֶיךָ

אמרות טהורות מהגה"ח רבי יצחק פייוויש גינזבורג שליט"א

עבודת יום ביומו

לאחר חודש תשרי מרובה החגים וה'עניינים', "רצוא" לה', אנו יורדים בחזרה – בבחינת "שוב" – אל מציאות החיים, לתקנה ולהביא את האלקות לכל פינה בחיי היום־יום. כדי לחיות ולחזק את עבודה מיוחדת זו השייכת לחודש חשון, מובא בגליון שיעור מיוחד, בו נתבארה עבודתו המיוחדת של כל יום מימי השבוע בתיקון מעשה בראשית.

האדם נקרא ללכת בדרכי ה', ו'לברוא את עולמו' יום אחר יום, בבחינת "מה הוא בורא עולמות, אף אתם תבראו עולמות"[א]. שבעת ימי השבוע הם 'חזרה' על שבעת ימי בראשית, 'צורת עבודה' אלוקית שהוטבעה במציאות: בכל יום נבראה מדרגה חדשה בבריאה, ובכל יום האדם נקרא לתקן את אותו שורש פנימי שנברא בו. כך, כל יממה היא תיקון של 'פגם' אחר במעשה בראשית, ומדי שבוע מקדמים את עולם לבריאתו בצורה חדשה.

זו היא עבודת "דבר יום ביומו": להתקדם בכל יום של השבוע ולתקן את הפגם העמוק הטמון בשורשו של יום זה במעשה בראשית.

יום ראשון – "טובה פעולה מהעדר"

היום הראשון לבריאה הוא ראשית כל פעולה. אפשר היה לשבת בחבוק ידים ולא לעשות דבר. אין עולם, ואם יש משהו הוא "תהו ובהו וחשך". המסר מהיום ראשון של מעשה בראשית הוא, שה' 'לוקח יזמה', יוצא לדרך, לברוא את העולם, חידוש גדול, יזמה גדולה.

אחרי שבת קדש, שבה נחים, מנוחה שאין בה שום מעשה, שמבחינת המעשה היא "תהו ובהו וחשך" – שמתוכו הקב"ה ברא את העולם – האדם נקרא להדמות לו יתברך, לא לפחד להתחיל. "טובה פעולה מהעדר"[ב] – אפילו פעולה קטנה עדיפה משלא תהיה פעולה בכלל. לפי הדקדוק יש לכתוב פעלה, בלי ו', וכך **פעלה** עולה בגימטריא כמנין **אור** – עצם הפעולה מאירה, "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר"[ג]. כשיהודי פועל, הוא מאיר את חייו.

זהו היסוד הראשון בעבודת היום־יום: לקום ולפעול. להוציא אל הפועל את האור שנמצא בנפש, לא להמתין להשראה מיוחדת, אלא להתחיל מעכשיו, לומר "יהי אור" בכל בוקר מחדש.

יום שני – "המתחיל במצוה אומרים לו גמור"

ביום השני נבראו המים והבדלתם: "יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם". אך דווקא ביום זה לא נאמר "כי טוב", שהרי המלאכה נותרה בלתי גמורה. הטוב ניכר רק כשהדבר שלם – כמו שנאמר במשה רבינו "ותרא אתו כי טוב הוא"[ד], שנולד מהול, גמור[ה].

מכאן נלמד שהשלמות היא יסוד הטוב.

"המתחיל במצוה אומרים לו גמור", מפני שאין 'טוב', "כי טוב", בחצי מעשה. גם מה שהותחל מתוך תודעה של "טובה פעולה מהעדר", יש לסיים, להשלים עד גמירא, עד ועד בכלל. ביום שני, אם כן, העבודה היא להשלים. לא להניח דבר באמצע. כל יום שני בשבוע הוא הזדמנות לבדוק מה נשאר פתוח ולחתום אותו בגמר טוב. האדם שנוהג כך נעשה שותף לקב"ה – כביכול משלים את מה שהקב"ה לא סיים בבריאה. בתור 'קבלה טובה' למעשה אפשר להציע, שסיומי מסכתות וספרים צריכים להיות בימי שני...

יום שלישי – "תמים תהיה עם ה' אלהיך"

ביום השלישי נצטוותה הארץ להוציא "עץ פרי עשה פרי", אך היא חטאה והוציאה "עץ עשה פרי"[ו]. הארץ עשתה חשבון לעצמה, 'למה שהעץ יהיה כטעם הפרי? מספיק שהפירות טובים'. לכאורה היא חכמה, השתתפה עם הקב"ה, אך למעשה זהו חטא שנבע מחיסרון בתמימות.

העץ עצמו חטא לא בתאווה אלא בתחכום. גם האדם חוטא כך כשהוא 'חושב יותר מדי' במקום פשוט לשמוע בקול ה'.

נערך מתוך שיעור אור לא' דר"ח חשון תשע"ב. המאמר עובד ע"י חברי המערכת וכל טעות יש להשליך על אחריותם בלבד.

א) תנחומא תזריע, ט.

ב) כתר שם טוב ב, לח.

ג) בראשית א, ג.

ד) שמות ב, ב.

ה) ויקרא רבה כ, א. ובכ"מ.

ו) רש"י לבראשית א, יא: "'עֵץ פְּרִי' – שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא 'וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ עֵץ עֹשֶׂה פְּרִי' ולא העץ פרי לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא על עונה ונתקללה".

לכן התיקון של יום שלישי הוא התמימות – קבלת עול בלי חכמות. 'נעשה ונשמע', עשית רצון ה' קודמת להבנה[ז] (כמובן, עם זאת, כאשר אין הוראה מפורשת מה יש לעשות – נדרשת יוזמה[ח]). "תמים תהיה עם הוי' אלהיך" היינו לחיות באמונ פשוט, בלי חשבונות.

להיות תמים היינו "נעשה ונשמע", בלי לחשוב, בקבלת עול. אמנם הארץ חטאה לפי שיקול דעת 'צודק' שלה, אבל נגד מה שכתוב בשו"ע, נגד מה שהרבי אמר. אמרו צדיקי פולין, שחסיד שמתפלל במנין של הרבי שלו, לא משנה באיזו שעה הוא מתפלל ואיזו תפילה – עבורו הרבי הוא השלחן ערוך, אבל כאשר לא נמצאים במחיצת הרבי – השו"ע הוא הרבי. כך או כך, יש להשמע בתמימות לרבי או לשו"ע. ורמז נאה: **רבי שלחן ערוך עולה תמימות.**

יום רביעי – תיקון הקנאה

ביום הרביעי נבראו המאורות, אך הלבנה אמרה: "אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד"[ט]. כאן נולדה הקנאה הראשונה, שבעקבותיה העולם התכהה וחשך ממאור אחד. קנאה רוחנית נראית לכאורה טובה – "קנאת סופרים תרבה חכמה" – אך כאשר היא באה מתוך ישות, היא מוציאה את האדם מעולמו. הלבנה ביקשה 'בלעדיות' על האור, ובסוף התמעטה.

אם כן, התיקון של יום רביעי הוא ביטול הקנאה. שליח אמיתי שמח בהצלחת חברו. אם מישהו אחר מצליח לממש את רצון הרבי – הרי זו הצלחה שלי. עיקר השאלה היא: נעשה רצון ה'? אם כן, אין משנה מי הכלי. ביום רביעי נדרש האדם־השליח לבחון את לבו – האם רצונו הוא להאיר, או – חלילה – להיות היחיד שמאיר?

יום חמישי – "אל תהי צדיק הרבה"

ביום החמישי נבראו התנינים הגדולים, שהם "לויתן ונקבתו" שאת האחד הרג הקב"ה כי הם עלולים 'להחריב את העולם'[יא] – זהו רמז לצדקות המתפשטת בלי גבול. כאן מופיע הפסוק (קהלת ז, טז) "אַל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה וְאַל תִּתְחַכַּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשּׁוֹמֵם". יש צדקות שמחריבה. כפי שכותב האבן עזרא על הפסוק – "אם התפללת מן הבקר ועד הערב ותתענה והדומה להם תשומם".

ביום חמישי האדם נבחן אם עבודתו אינה גולשת לגאווה דקה – תחושת "אני ואפסי עוד". זוהי אינה הקנאה של יום רביעי, אלא תחושת רחבות מוגזמת, שה'אני' תופס את כל המרחב. גם בעבודת ה' עצמה יכול אדם להרגיש "אני הצדיק", והרגשה זו ממיתה את החיים הפנימיים. התיקון הוא ענוה: לא להיות "צדיק הרבה" היינו להשאיר מקום לאחרים, לאלוקות, לעולם.

יום ששי – "והלכת בדרכיו"

ביום השישי נברא האדם, "בצלמנו כדמותנו", ונצטווה "פרו ורבו ומלאו את הארץ". מצוותו של אדם הראשון היא לגלות בעולם את הצלם האלוקי – את הדמות שלמענה נברא.

במבט ראשון, נראה שהתיקון הוא מצוות פריה ורביה (אנו עומדים ב'תהא שנת פרו ורבו') – להרבות בנים, להרבות נשמות חדשות ("יוסף הוי' לי בן אחר"[יב] – לעשות מה"אחר" "בן", כפי שמתבטא בתקנת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש לצאת למבצעים בימי שישי). אך שורש התיקון הוא עמוק יותר: להשיב לעולם את הדמות והצלם שאבדו בחטא. "והלכת בדרכיו" – להידמות לבורא, ולגלות את רחמיו וחסדיו בבריאת העולם גם בעולם הזה. ביום שישי נקרא כל יהודי לגלות אלוקות בתוך האנושיות. כאשר אדם חי מתוך הצלם־הדמות האלוקית שבו, כל מעשה שלו נעשה מצוה אחת גדולה – המשך של בריאת העולם. זו שלמות ה"פרו ורבו" – להרבות דמות ה' בעולם.

שבת קדש – "אז תתענג על הוי'"

שבת קדש היא "מעין עולם הבא"[יג]. המסר, העבודה והתיקון של שבת הוא "אז תתענג על הוי'". מובא בחסידות, שההבדל בין עבודת ה' בחול לעבודת ה' בשבת מתבטא בתפילה. התפילה של ימות החול היא מתוך השתפכות הנפש, צער, "שפכי כמים לבך נכח פני ה'". בשבת התפילה היא אחרת, לכן לא אומרים את כל הברכות האמצעיות – לא מבקשים בשבת, כי שבת היא ענג (ותפלת שבת היא תענוג אלקי). הווארט של שבת הוא "אז תתענג על הוי'" – יש יום אחד בשבוע להתענג.

עבודת יום ביומו

לסיכום:

יום ראשון	"טובה פעולה מהעדר"
יום שני	"המתחיל במצוה אומרים לו גמור"
יום שלישי	"תמים תהיה עם הוי' אלהיך"
יום רביעי	"הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם"
יום חמישי	"אל תהי צדיק הרבה"
יום ששי	"והלכת בדרכיו"
שבת קדש	"אז תתענג על הוי'"

ז) בחב"ד ישנו סיפור מבהיל ומיוחד, על חסיד שכ"ק אדמו"ר הצמח צדק נ"ע שלח לקרוא פ"נ על ציון הבעש"ט הק' ולאחר מכן להביא את ההגהות על לקוטי־תורה לדפוס. אותו חסיד, שהיה 'בעל מדרגה' גדול מאד, שמע ביציאתו לדרך כי הדפוס עומד להסגר, ולכן החליט – עם הצדקה מוחלטת, לכאורה – לשנות מהסדר שנתן לו הצ"צ ולנסוע קודם לדפוס ואח"כ לציון הבעש"ט. בדרכו לדפוס, הוא חש פתאום ברוח קדשו כי הרבי הצ"צ נסתלק. החסיד הבין שחטא, כי כנראה הפ"נ היה קשור לבריאותו של הרבי, ושינה מיד את כיוון נסיעתו לציון הבעש"ט. בציון הבעש"ט בכה החסיד ועשה תשובה במשך שנה שלמה, עד שזכה שהבעש"ט התגלה אליו ואמר לו 'מחול לך מחול לך'. משם הוא חזר ללויבאוויטש, אך כאשר ראה אותו כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע הוא זרק אותו מביתו מיד, באומרו: 'בגללך גם לאבא וגם לכל צאצאיו נשיאי חב"ד נחסרו י"ג שנה מחייהם' (הצ"צ נסתלק בגיל 77 – בגלל ברכת אדמו"ר הזקן אליו בילדותו שיאריך ימים היה צריך לחיות עד גיל 90, ובעקבות מעשה זה נחסרו לו י"ג שנה). מסיפור זה רואים על חשיבות עשית ההוראות בתמימות וללא חשבונות.

ח) כך הורה כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש להרה"ח רבי משה צבי הלוי סגל זצ"ל, חמיו של רבינו שליט"א – כי עליו 'לעשות תחילה, ורק לאחר מכן לדווח', ואין צורך שישאל למענה קדשו לפני כל פעולה.

ט) חולין ס, ב.

י) בבא בתרא כב, א.

יא) מדרש אגדה בראשית א, כא.

יב) בראשית ל, כד.

יג) ברכות נז, ב; ילקו"ש שמות רמז שצ.

חושי החודשים וביאורם בחסידות

עבודת חודש מר־חשוון — תיקון חוש הריח

בתורת הקבלה מבואר (ספר יצירה פ"ה מ"ז־מ"י) כי האדם ניחן בשנים־עשר חושים (כאשר חוש אינו דווקא אמצעי לחוש משהו, כמו שמיעה או ראיה, אלא כל 'כשרון', זיקה לדבר מסויים נקראת 'חוש' בו), והם מקבילים לשנים־עשר החודשים, המקבילים גם לי"ב השבטים, לי"ב המזלות ולי"ב צירופי שם הוי'. השנה, בכל גליון יבואר בע"ה סוד חושו של החודש הנוכחי וכיצד יש לפתחו ולקדשו.

✦

חוש הנפש של חודש חשוון הוא חוש הריח. חוש הריח, אף שהוא רק אחד מחמשת חושי הגוף, מגלם את עניינם של חושי הנפש כולם, שכן הוא קולט חומרים דקים ובלתי נראים. כשם שהריח מזהה איכויות נעלמות באוויר, כך חושי הנפש תופסים מציאויות עדינות שמעבר לחושים הרגילים. הריח מלשון רוח, והוא החוש העדין והרוחני ביותר; חז"ל אמרו שהנשמה נהנית ממנו בלבד ושלא נפגם בחטא אדם הראשון. הנביא אומר על המשיח שידון לפי חוש הריח – "והריחו ביראת הוי'" – ולכן נקרא המשיח "רוח אפינו".

שייכות חוש הריח לחשוון ניכרת בכך שהמילה חשוון כוללת את חוש, ורומזת גם לחֹשן הכהן הגדול שעליו י"ב אבנים כנגד השבטים. השבט המקביל לחוש הריח הוא **מנשה**, שמורכב מאותיות **נשמה**, וכן הריח הוא "דבר שהנשמה נהנית ממנו" (בנשימת האף). לחוש הריח זיקה מיוחדת לחוש הטעם: חוש הטעם מעניק חוויה ישירה אך מחייב התערבות גופנית, ואילו חוש הריח תופס את עצם הטעם מבלי להתערבב בו. הניחוח הוא עותק עדין של הטעם, וחוש הריח הוא הכלי הלוכד אותו באוויר.

חוש הריח מלמד על חוש רוחני בנפש – היכולת לקלוט מהויות של דברים, מקומות ואנשים מבלי להתנסות בהם בפועל. הריח מצביע על תחום־ביניים שבין עיון שכלי יבש לבין טעם חווייתי. דווקא הימנעות מהתנסות מרובה מחדדת את היכולת להרגיש את הרוח הפנימית של הדברים. כך מפרשים חז"ל את הפסוק "הדודאים נתנו ריח" – "אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא". מי שלא טועם את טעם החטא מפיק את הריח הטוב ביותר; חוש הריח שלו מזדכך, והוא נעשה מסוגל לקלוט את ריח הנשמות.

רעיון זה מתבטא בדרכם של גדולי החסידות: לא לתת עצה לחוטא עד שמצאו בעצמם שמץ מאותו חטא ותיקנוהו. הם לא טעמו את טעם החטא, אך הריחו את ריחו – קלטו את מהותו ברוחם כדי לתקן.

כשם שחודשי ניסן עד אלול מכינים את תשרי עד אדר, כך חוש העיון של חודש אייר מקביל לחוש הריח של חשוון. העיון והריח הפכים מדויקים: העיון פועל בהיגיון ובמודעות, והריח נוגע בבלתי־מודע. גשמית, חוש הריח מעורר את הרבדים הראשוניים במוח; רוחנית, הוא מבטא את העל־מודע – הרובד הגבוה הקולט את רוחם הפנימית של הדברים. הריח הקודם לעיון הוא יצרי וגשמי, והריח הבא בעקבות העיון הוא רוחני ונשגב. חוש העיון מזכך את חוש הריח וסולל את הדרך מהריח הנמוך לריח העליון.

כך חוש הריח של חשוון מבטא את כוח הנשמה לקלוט בעדינות את עומק המציאות, להבחין בין קדושה לטומאה, ולגלות את הרוח האלוקית הנושבת בעולם, רוח אפינו – רוח ה'.

דברי חכם חן

אוצר קצר — מתוך דברי רבינו שליט"א

החגים נקראים "מועדים", על שם התוועדות והתכנסות העם (ובמיוחד בחג הסוכות, המכונה "חג האסיף", אסיפת העם). אם כן, מדוע בחודש חשוון אין חגים? בפשטות יש לומר, שאם אין חגים – לא נדרשים חגים בחודש זה... בהקבלת החודשים לכוחות הנפש המוסברת בחסידות, חודש תשרי הוא כנגד האהבה. בחודש חשוון ישנה אהבת ישראל כה גדולה, עצמית, שלא מצריכה את ההתכנסות של החגים. רק חג אחד נדחה מחודש חשון עד חודש תשרי שאחריו – חנוכת בית המקדש השני (שבהמשך חרב בעוון שנאת חינם). אך על חנוכת בית המקדש השלישי, המושלם, נאמר שתהיה בחודש חשון.

באהלי צדיקים

הרה"ק רבי מנחם־נחום
מטשערנאביל |
יזמא דהילולא – י"א מר־חשון

אל תהי צדיק הרבה

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל זיעוכי"א נולד בשנת ת"ץ לאביו רבי צבי, ועל פי מסורת המקובלת בליובאוויטש, היה רבי נחום נכדו של רבי אדם בעל שם. נודע על שם ספרו 'מאור עינים', ומייסד שושלת חסידות טשערנאביל. היה זקן תלמידי המגיד ממעזריטש ועוד הסתופף בצל הבעל שם טוב. רבי נחום נהג כ'מגיד' והסתובב בין העיירות לעורר את העם בדרשות מוסר וחסידות. אחר פטירת המגיד ממעזריטש, התקבצו סביבו חסידים ואנשי מעשה והוא נהג באדמו"רות. הרה"ק נסתלק בי"א מרחשון תקנ"ח ומנוחתו כבוד בטשערנאביל.

הרה"צ הר' מנחם נחום מטשערנאביל עוד זכה להיות אצל מורנו הבעל שם טוב. בפעם הראשונה שהגיע רבי מנחם נחום אל הבעל שם טוב, הזמינה אותו הרבנית לסעוד על שולחנם בשבת קדש. באותם ימים היה רבי מנחם נחום דרשן מוכיח והיה דרכו לסבב על עיירות בני ישראל, להוכיחם ולקרב לִבם לאביהם שבשמים.

בעת הסעודה ביטל הבעל שם טוב את הרה"צ ר' מנחם נחום ומשך את כובעו מצד לצד, והזופיצע [מלבוש עליון] של הר' מנחם נחום נעשה מבד צמר גפן, שלא היה מן העשירים אז לתפור בגד של משי, ומשך אותה כ"ק הבעל שם טוב פעם בימין ופעם בשמאל. ותאמר הרבנית: מה לך לאורח שלנו? האינך רואה שהוא עני ואביון? ויאמר כ"ק מורנו לזוגתו הרבנית: אין את יודעת איך הוא? הוא גנב, ברצונו לקחת את כל הגן עדן לעצמו לבד!

אחר זאת ברכו הבעש"ט שבניו ונכדיו יהיו לבושים זופיצעס של משי, ויסעו במרכבה של כסף.

איזה חסרון מצא הבעל שם טוב בצדיק כזה, שאין לו שום נגיעה בעניני העולם, הולך ברגליו ולבוש מלבושים פשוטים כאחד העם? על כך נוכל ללמוד מתורה ידועה של הבעל שם טוב: פירוש "חֶשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך": והעניין כי "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", רוצה לומר שיהיה בטוב ההוא אשר יעשה מבלי שום פניה וחטא, זה אי אפשר. וביאר, כי כשיעשה טוב בלי שום דבר רע מתגרה בו יצר הרע. מה שאין כן כשרואה היצה"ר שיש בו חלק יצה"ר מניחו והולך לו, ואז נגמר הדבר ויעשה לשמה אחר כך.

וזה שכתוב: "ישראל גנבים הם", כי צריך לגנוב דעת היצה"ר בכל דבר מצוה. וזה שכתוב: "חשבתי דרכי", רוצה לומר – בכל דבר מצוה או קדושה בתחלה חשבתי דרכי להנאת הגשמי, ואחר כך "ואשיבה רגלי אל עדותיך", רוצה לומר "רגלי" – הרגל שהורגל אצלי שלא לשמה, אז עשיתי לשמה.

מן הדברים עולה שאת כוונת הבעל שם טוב אפשר לפרש על שתי דרכים: אפשר שרצה להזהיר את ר' מנחם נחום מפני סכנת הגאות הצפויה לו בדרכו. מי שרוצה לקחת את כל הגן עדן לעצמו, בא יצר הרע ומניח את כל עסקיו על מנת להפילו ברשתו. לכן, גם מי שהוא נקי וצדיק צריך לבקש תואנות שיביאו אותו לידי שפלות. גם בטוב עצמו יש לפשפש ולמצוא בו פניות ונגיעות. מבואר בחסידות שדרך עבודה כזו היא בבחינת "שעיר לעזאזל", כשמתאמצים למצוא חלק רע בתוך המעשה – ואזי לוקח אותו היצר הרע לחלקו, בהניחו את שאר האדם לנפשו.

ובדרך אחרת אפשר לומר שמי שהוא נקי כל כך עד שאין לו דבר עם העולם הזה, הרי הוא בתכלית הביטול ואינו יכול להיות חשוד על הגאוה. אם כן, מה רע בכך שהוא רוצה לקחת את כל הגן עדן לעצמו? אין כאן אלא הכרת ערך עצמו באמת, שהוא אכן צדיק העושה טוב ולא יחטא!

אלא שלדעת הבעל שם טוב, לא בנקיות ובצדקות כאלו חפץ ה'. מי שהוא צדיק עד כדי כך, אינו חי בעולם הזה כלל. דומה כאילו נשמתו חיה בתוך גופו מתוך התעלמות מוחלטת מכל הסובב אותה, כאילו לא נשתנה דבר והיא עדיין עומדת לפני ה' בעולמות העליונים. לא בזאת חפץ ה', שנתן נשמות בגופים על מנת שיפיקו אור מתוך החושך. על מנת שיחיו את כל המשברים ויעברו את כל המכשולים, והכל מתוך כך שיחיו חיי בשר ממש.

בעל התולדות, תלמידו המובהק של הבעל שם טוב, התבטא פעם: "אומרים עליו [על בעל המאור עינים] שהוא צדיק?!". כולם חשבו שהוא מתכוון לגנותו, אך בעל התולדות הסביר את עצמו מיד: "הוא לא צדיק, הוא עשרה צדיקים!".

לכל צדיק בעולם יש מסלול אחד של עבודת ה', דרך אחת הספירות. זה עובד את ה' דרך החסד, זה דרך הגבורה, וזה דרך התפארת. כך בקבלה לגבי שבעת הרועים וכך בכל צדיק וצדיק. אבל הוא, רבי נחום מטשערנאביל, עובד את ה' בכל עשר הספירות, וממילא הוא עשרה צדיקים. יתכן שגם לזאת כיוון הבעל שם טוב, הרומז לרבי נחום שהיות שהוא עובד את ה' בכל דרך הוא לא משאיר מקום לצדיקים נוספים. דרך עבודת השפלות ומציאת החסר והחלקי שבעבודתו, יוכל רבי נחום לעבוד את ה' בכל הדרכים בלא להאפיל על חבריו.

יש לשים לב לדרך בה השפיע הבעל שם טוב על ר' מנחם נחום, כשהוא מושך את כובעו ואת לבושו מצד לצד. לצדיקים מיוחדים ישנה יכולת מופלאה להשפיע במוחש ממש, לקחת את האדם ממקום למקום על ידי נגיעה או דחיפה כלשהי. בדרך זו 'שיחק' אתו הבעל שם טוב משחק של שפלות. הוא לא חס על כבוד עצמו או על כבוד אורחו, ובדרך זו התכוון למשוך אותו מדמות הצדיק המושלם אל תוך העולם הזה על החסרון והחלקיות שבו. ילדיו ונכדיו, כפי שבירך אותם הבעל שם טוב, כבר חיו חיים אלוקיים בתוך כל הזהב והמשי.

נערך ע"י תלמידים – לא מוגה. טל' – 054-8425801. לפניות ותגובות, לתרומות להוצאת העלון, ולקבלת העלון בדוא"ל: ozby208770@gmail.com
להאזנה לשיעורי וניגוני רבינו שליט"א: 079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח ליידים כשרים. להצטרפות לקבלת השיעורים בדוא"ל פנו אל: itiel@pnimi.org.il